

UNITED NATIONS

NATIONALS

DOĞU TÜRKİSTAN
İNSAN HAKLARI İZLEME DERNEĞİ
• 2024 YILLIK •
İNDEKSI

Doğu Türkistan İnsan Hakları İzleme Derneği olarak, geçen yıl başladığımız yıllık indeks çalışmamızın ikinci sayısı olan Doğu Türkistan İnsan Hakları İzleme Derneği 2024 Yıllık İndeksi'ni siz değerli okuyucularımızla buluşturmaktan büyük bir heyecan duyuyoruz. Doğu Türkistan, yıllardır süregelen insan hakları ihlalleri, kültürel baskılar ve dini özgürlüklerin sistematik olarak yok edilmesiyle dünya gündeminde önemli bir yer tutmaktadır. 2024 Doğu Türkistan Yıllık İndeksi, bu ihlalleri belgelemek, uluslararası kamuoyunu bilinçlendirmek ve bölgedeki gelişmeleri özetleyici bir şekilde sunmak amacıyla hazırlanmıştır.

Bu yılki indeks için yaptığımız araştırmalarda, Doğu Türkistan'da yaşanan insan hakları krizine dair pek çok önemli mesele karşımıza çıktı. Hapishanelerde ve fabrikalarda mahkumların zorla çalıştırılması, ekonomik sömürüyle birlikte ideolojik dönüşümün hedeflendiğini ortaya koyarken, Çin hükümetinin yeni yasalarla dini kurumlar üzerindeki kontrolünü artırdığı ve bölgedeki dini özgürlükleri daha da baskı altına aldığı görülmüştür. Camilerin yıkılması, dini pratiklerin yasaklanması ve İslam'ı Komünist Parti ideolojisine uyarılama çabaları ise "**Çinileştirme**" politikalarının bir parçası olarak öne çıkmaktadır. Uluslararası

SUNUŞ

düzeyde ise, insan hakları ihlallerine karşı alınan yaptırım kararlarının ve sivil toplum kuruluşlarının düzenlediği protestoların farkındalık yaratmada önemli bir rol oynadığı görülmüştür. Bununla birlikte, Çin'in uluslararası baskılara rağmen ekonomik ve diplomatik gücünü artırmaya yönelik stratejileri de dikkat çekmiştir. Tüm bunların yanında, Uygur köle işçiliğiyle üretilen ürünlerin küresel tedarik zincirlerine dahil olduğu, özellikle giyim, tarım ve madencilik sektörlerinde bu ürünlerin yaygın şekilde dolaşımında olduğu tespit edilmiştir. Bu durum, uluslararası hukuk düzenlemeleriyle mücadele edilmesi gereken ciddi bir kriz olarak öne çıkmaktadır.

Doğu Türkistan İnsan Hakları İzleme Derneği 2024 Yıllık İndeksi, yalnızca kronolojik bir kayıt sunmakla kalmayıp, aynı zamanda bu ihlallerin ardındaki ideolojik ve politik bağlamı analiz ederek okuyuculara bütüncül bir bakış açısı sunmaktadır. **Görseller, infografikler ve çeşitli kaynaklarla** desteklenen bu çalışmanın okuyucular için toparlayıcı bir kaynak niteliği taşıdığına inanıyoruz. Doğu Türkistan halkının maruz kaldığı zulmü unutmamak ve **uluslararası camiada daha güçlü bir dayanışma yaratmak** için hazırlanan bu indeksin, adalet arayışına katkıda bulunmasını temenni ediyoruz.

GENEL YAYIN YÖNETMENİ:

Abdulahad Udun

HAZIRLAYAN:

Feyza Pınar Kılınç

ARAŞTIRMACILAR:

Feyza Pınar Kılınç, Nezire Özuygur, Zehranur Ertek

SON OKUMA:

Vildan Kadioğlu Sarıyaşar, Yusuf Tursun

EDİTÖR:

Feyza Pınar Kılınç

TASARIM:

Selin Vatandaş

YAYINLAYAN:

ETHR

İÇİNDEKİLER

2023

EKİM	6
KASIM	11
ARALIK	16

2024

OCAK	24
ŞUBAT	28
MART	32
NİSAN	40
MAYIS	45

HAZİRAN	50
TEMMUZ	56
AĞUSTOS	64
EYLÜL	69

İNGRAFİKLER

UYGUR DİASPORASI POPÜLASYONU UYGURLARIN DÜNYA ÜZERİNDEKİ İZLERİ	76
UYGUR DİASPORASI POPÜLASYONU UYGURLARIN ZORUNLU DAĞILIŞI	77
TEKSTİL SEVKİYATI UYGUR KÖLE İŞÇİLİĞİNE YAPTIRIM UYGULAYAN ÜLKELERE YAPILAN TEKSTİL SEVKİYATI	78

EKİM 2023

Google Earth Photo; RFA Annotation.

• DOĞU TÜRKİSTAN'DA YAŞANAN OLAYLAR

- DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR YAYINLAR
- DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNİN ULUSLARARASI KAMUOYUNA YANSIMASI
- DEVLETLERİN DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR TAVIRLARI VE AÇIKLAMALARI

2023

EKİM

Doğu Türkistan'ın Keriye Hapishanesi'nde yüzlerce Uygur mahkûmun zorla çalıştırıldığı ortaya çıktı. Günde 12-14 saat boyunca silahlı askerler eşliğinde jujube tarlalarında çalıştırılan mahkûmlar, kimi zaman da fabrikalarda çimento, ayakkabı, eldiven ve çay üreterek hapishaneye ait 1.650 dönümlük arazide Han Çinli iş insanlarına ucuz işgücü sağlıyor. Zorla çalıştırma ile mahkûmların emeğinden hem ekonomik fayda elde edilmek istendiği hem de "ideolojik dönüşümün" amaçlandığı belirtiliyor. Çin hükümeti, "çalışma yoluyla dönüştürme" sistemini resmi olarak 1994'te kaldırmış olsa da Doğu Türkistan'daki bu uygulamaların devam ettiği kaydedildi.

Kaynak: Radio Free Asia.

DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR YAYINLAR

DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNİN ULUSLARARASI KAMUOYUNA YANSIMASI

DEVLETLERİN DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR TAVIRLARI VE AÇIKLAMALARI

2023 EKİM

Çin'in Doğu Türkistan'da uyguladığı **"Yoksulluğu Azaltma"** politikasının yapısal işleyişi, yeni bir akademik çalışmada dikkat çekici bulgularla incelendi. 2023 yılı Ekim ayında yayımlanan **"The Conceptual Evolution of Poverty Alleviation through Labor Transfer in the Xinjiang Uyghur Autonomous Region"** başlıklı makalede, Adrian Zenz, bölgedeki zorunlu işgücü transferlerinin ulusal yoksullukla mücadele programlarıyla nasıl birleştiğini ve bu uygulamaların toplumsal kontrol mekanizmalarını nasıl güçlendirdiğini analiz ediyor.

Kaynak: Adrian Zenz, "The Conceptual Evolution of Poverty Alleviation through Labor Transfer in the Xinjiang Uyghur Autonomous Region," Central Asian Survey, 2023, DOI: 10.1080/02634937.2023.2227225.

U.S. Mission Photo/Eric Bridiers/Flickr.com.

DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR YAYINLAR

DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNİN ULUSLARARASI KAMUOYUNA YANSIMASI

DEVLETLERİN DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR TAVIRLARI VE AÇIKLAMALARI

2023 EKİM

4-7 Ekim 2023 tarihlerinde **UDTSB** tarafından İstanbul'da düzenlenen **15. Doğu Türkistan Uluslararası Kardeşlik Buluşması** ve **6. Doğu Türkistan Milli Birlik Konseyi**, Çin'in Doğu Türkistan'da uyguladığı politikaları ele almak ve bölgenin bağımsızlığına yönelik stratejiler geliştirmek amacıyla gerçekleştirildi. Toplantıya çok sayıda Doğu Türkistanlı ve uluslararası temsilci, akademisyen ve aktivist katılırken, Çin'in Doğu Türkistan'daki **insan hakları ihlalleri, zorunlu asimilasyon politikaları** ve **bölgenin kültürel kimliğine yönelik tehditler** kapsamlı bir şekilde tartışıldı.

Kaynak: Turkistan Press

Turkistan Press.

- DOĞU TÜRKİSTAN'DA YAŞANAN OLAYLAR
- DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR YAYINLAR
- DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNİN ULUSLARARASI KAMUOYUNA YANSIMASI

• DEVLETLERİN DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR TAVIRLARI VE AÇIKLAMALARI

2023

EKİM

1 Ekim 2023'te Kanada'daki Uygur diaspora grupları, Doğu Türkistan'ın Çin işgali altına girmesinin 74. yıl dönümünü Toronto'daki Çin Konsolosluğu önünde **protesto** ederek andı. Kanada Doğu Türkistan Derneği tarafından düzenlenen gösterilerde, Çin'in Doğu Türkistan'daki politikaları kınandı ve Uygurlar ile diğer Müslüman azınlıklara yönelik baskının durdurulması için **uluslararası müdahale çağrısında** bulunuldu.

Kaynak: ANI News

Getty Images.

KASIM 2023

DOĞU TÜRKİSTAN'DA YAŞANAN OLAYLAR

- DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR YAYINLAR
- DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNİN ULUSLARARASI KAMUOYUNA YANSIMASI
- DEVLETLERİN DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR TAVIRLARI VE AÇIKLAMALARI

2023

KASIM

Çin Komünist Partisi (ÇKP); Tibet, Doğu Türkistan ile Güney Moğolistan gibi işgal altındaki bölgelerdeki dini kurumlar üzerindeki kontrolünü artırma amacıyla 19 No'lu yasayı yürürlüğe koydu. 1 Eylül'de yürürlüğe giren bu yasa, dini kurumların kuruluş onayları ve yönetimi ile ilgili katı düzenlemeler getirerek önceki düzenlemeleri kaldırıyor. Bu yeni emirle, ÇKP tüm dini grupları ve ibadet yerlerini kendi ideolojisine uygun hale getirmeyi amaçlıyor. Çin anayasasının dini özgürlük garantisiyle çeliştiği gerekçesiyle eleştirilen bu yasa, dini özgürlüklerin bastırılması ve "Çinileştirme" politikası olarak görülüyor. Uluslararası camia, dini hakların korunması ve Çin'in bu uygulamalarının kınanması yönünde çağrı yapıyor.

Kaynak: The Japan Times

Michael Wong/Flickr.

Uyghur Human Rights Project.

DOĞU TÜRKİSTAN'DA YAŞANAN OLAYLAR

DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR YAYINLAR

- DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNİN ULUSLARARASI KAMUOYUNA YANSIMASI
- DEVLETLERİN DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR TAVIRLARI VE AÇIKLAMALARI

2023

KASIM

Human Rights Watch (HRW), Çin'in İslami hayatı kısıtlamak amacıyla **camileri sistematik olarak kapattığını, yıktığını** veya **başka amaçlarla kullandığını** bildiren bir rapor yayımladı. Bu yıkım, dinleri Çin kültürü ve ideolojisi ile uyumlu hale getirmeyi amaçlayan "**Çinileştirme**" politikasının bir parçası olarak görülüyor. Doğu Türkistan ve Ningxia gibi bölgelerde 2020'den bu yana **camilerin üçte biri bu politikadan etkilenmiş** durumda. Eleştirmenler, bu önlemlerin dini özgürlükleri bastırdığını ve halkın Komünist Parti ideolojisine kaydırılmasının amaçlandığını belirtiyor.

Kaynak: BBC News

- DOĞU TÜRKİSTAN'DA YAŞANAN OLAYLAR
- DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR YAYINLAR
- DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNİN ULUSLARARASI KAMUOYUNA YANSIMASI
- DEVLETLERİN DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR TAVIRLARI VE AÇIKLAMALARI

2023 KASIM

Uygur Amerikalılar, Doğu Türkistan'daki aile bireylerinin **kendi hak mücadeleleri** nedeniyle Çin'in baskı ve tehditlerine maruz kalabileceğinden endişe duyduklarını ifade ettiler. Yurtdışında yaşayan bir çok Doğu Türkistanlının benzer korkuları taşmasına rağmen, **kültürlerini** ve **kimliklerini** korumak ve **farkındalık yaratmak** adına Çin devletinin uluslararası baskılarına rağmen mücadele ettiği kaydediliyor. Özellikle, ABD mülteci sistemindeki kültürel kısıtlamalar ve zorluklarla karşı karşıya olan Uygur Amerikan diasporası, kültürel mirasları ve ailelerinin güvenliği için mücadeleyi sürdürmek istediklerini belirtiyorlar.

Kaynak: PassBlue.

Chip Somodevilla/Getty Images.

CNA Photo.

- DOĞU TÜRKİSTAN'DA YAŞANAN OLAYLAR
- DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR YAYINLAR
- DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNİN ULUSLARARASI KAMUOYUNA YANSIMASI
- DEVLETLERİN DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR TAVIRLARI VE AÇIKLAMALARI

2023 KASIM

11-17 Kasım tarihleri arasında San Francisco'da düzenlenen APEC liderler toplantısında, protestocular Çin hükümetini eleştirdi. Güvenlik önlemlerinin artırıldığı protestolarda, Xi Jinping'in konakladığı otellerin çevresine metal barikatlar yerleştirildi ve lüks araçlarla taşınma gibi güvenlik önlemleri alındı. **"Çin'in toplama kampları var"** yazılı bir pankart taşıyan bir protestocu Doğu Türkistan bayrağı desenli maskesiyle dikkat çekti.

Kaynak: Taiwan News.

ARALIK 2023

• DOĞU TÜRKİSTAN'DA YAŞANAN OLAYLAR

- DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR YAYINLAR
- DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNİN ULUSLARARASI KAMUOYUNA YANSIMASI
- DEVLETLERİN DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR TAVIRLARI VE AÇIKLAMALARI

2023

ARALIK

Çin, 2016'dan bu yana Uygur aydınları ve engelli bireyleri hedef alarak şiddetli bir baskı uyguluyor. Ababekri Muhtar gibi engelli mahkûmlar, şiddet ve ihmal altında **ağır koşullarda** yaşam mücadelesi veriyor. Doğu Türkistan'daki **nükleer testler** de Uygurların sağlık durumunu uzun vadede olumsuz etkileyen ihmal örnekleri arasında. BM bu konulara dikkat çekmesine rağmen, **Çin'in gizlilik politikaları** ve **ekonomik gücü** uluslararası tepkileri sınırlandırıyor.

Kaynak: ChinaFile

Pedro Pardo, AFP via Getty Images

DOĞU TÜRKİSTAN'DA YAŞANAN OLAYLAR

DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR YAYINLAR

DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNİN ULUSLARARASI KAMUOYUNA YANSIMASI

DEVLETLERİN DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR TAVIRLARI VE AÇIKLAMALARI

2023

ARALIK

Sheffield Hallam Üniversitesi ve Uygur hakları gruplarının yaptığı bir araştırma, Uygur köle işçiliği ile üretilen giysilerin AB pazarına girdiğini ve **Zara, Next ve Prada** gibi markaların bu durumun bir parçası olduğunu ortaya koyuyor. Rapor aynı zamanda AB'yi bu ithalatı önleyemediği için eleştiriliyor. Konu, AB liderlerinin Çin Devlet Başkanı Xi Jinping ile ticaret ve insan hakları konularını görüşmesi sırasında gündeme getirildi. Raporla **H&M ve Zara** gibi markaların Doğu Türkistan'dan ham madde tedarik riski taşıdığı vurgulanıyor. ABD'nin aksine, AB zorla çalıştırmayla üretilen ithalatı yasaklayan yasal düzenlemelere sahip değil. Bu durum Avrupa'da **daha katı önlemlerin alınması** yönünde çağrılar artırıyor.

Kaynak: The Guardian.

Imaginechina via AP Images

DOĞU TÜRKİSTAN'DA YAŞANAN OLAYLAR

DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR YAYINLAR

DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNİN ULUSLARARASI KAMUOYUNA YANSIMASI

DEVLETLERİN DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR TAVIRLARI VE AÇIKLAMALARI

2023

ARALIK

2019'da yayımlanan ve Doğu Türkistan'da yaşayan 203 Uygur ve Kazak'tan alınan **genetik verileri** kullanan bir akademik makale, etik endişeler nedeniyle yayından çekildi. Araştırma, **Thermo Fisher Scientific** tarafından geliştirilen **DNA dizileme teknolojisinin** bu etnik gruplar üzerindeki kullanımını değerlendiriyor. Makale, DNA dizileme teknolojisinin Uygurlar üzerindeki kullanımını değerlendirirken, araştırmanın etik onayının olmaması ve katılımcılardan özgür iradeleriyle rıza alınmamış olma ihtimali, Çin'in bölgedeki insan hakları ihlallerinde sorumluluğu olduğu yönünde eleştirilere yol açtı.

Kaynak: The Guardian.

Kevin Frayer – Getty Images

• DOĞU TÜRKİSTAN'DA YAŞANAN OLAYLAR

• DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR YAYINLAR

• DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNİN
ULUSLARARASI KAMUOYUNA
YANSIMASI

• DEVLETLERİN DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE
DAİR TAVIRLARI VE AÇIKLAMALARI

2023

ARALIK

Uygur Hakları Savunuculuk Projesi ve İnsan Hakları Eylem Grubu, Kanada'nın, deniz ürünleri endüstrisinde **Uygurların zorla çalıştırılmasında rol oynayan yedi Çinli şirkete** yaptırım uygulaması çağrısında bulunuyor. Bir araştırma, bu şirketlerin 2018'den bu yana sert koşullar altında Uygur işçileri zorla çalıştırdığını ortaya koydu. Eleştirmenler, bu tür ürünlerin Kanada pazarına girmesini önlemek ve failleri yaptırıma tabi tutulmaları için **daha güçlü önlemler** alınması gerektiğini belirtiyor.

Kaynak: The Globe and Mail

Einar Ollua and Esteban Medina San Martín

E OCRE

E OCRE

E O

Sean Kilpatrick/The Canadian Press

• DOĞU TÜRKİSTAN'DA YAŞANAN OLAYLAR

• DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR YAYINLAR

• DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNİN
ULUSLARARASI KAMUOYUNA
YANSIMASI

• DEVLETLERİN DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE
DAİR TAVIRLARI VE AÇIKLAMALARI

2023

ARALIK

Kanada'dan Sheri Meyerhoffer, **Guess** markasının, Uygur zorla çalıştırma bağlantılarını inceledi. Araştırmasında, şirketin tedarik zincirinde bu tür bağlantıların olmadığını kanıtlayamadığını öne sürdü. **Guess** bu iddiaları ve **Meyerhoffer**'in değerlendirmesini reddetti. Meyerhoffer, Guess'in özenli çalışmalarına rağmen aydınlatılmamış noktaların var olduğunu belirtti. Bu soruşturma ayrıca **Levi Strauss** ve **Nike** hakkındaki benzer iddiaları da inceliyor.

Kaynak: CBC News.

DOĞU TÜRKİSTAN'DA YAŞANAN OLAYLAR

DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR YAYINLAR

DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNİN ULUSLARARASI KAMUOYUNA YANSIMASI

DEVLETLERİN DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR TAVIRLARI VE AÇIKLAMALARI

2023

ARALIK

180'den fazla üst düzey yetkili, siyasetçi ve araştırmacı, Çin yönetimi altında Uygur halkının özgürlük mücadelesinin gerçek sembolü olarak kabul edilen tutuklu Uygur akademisyen ve blogger **Ilham Tohti**'nin 2024 Nobel Barış Ödülü'ne aday gösterilmesi için adım attı. Adaylık; **Kanada, Japonya, Ruanda, Avustralya, Paraguay, Türkiye** ve **Fransa** gibi ülkelerden bakanlar, milletvekilleri, üniversite rektörleri ve profesörlerin imzalarını içeriyor. Bu adaylık girişiminin liderleri, Université libre de Bruxelles'den Vanessa Frangville ve Belçikalı milletvekili Samuel Cogolati, 53 yaşındaki Tohti'nin ödülü kazanma şansını artırmayı umuyor.

Kaynak: VOA.

Gilles Sabrie/The New York Times/REDUX

Getty Images.

DOĞU TÜRKİSTAN'DA YAŞANAN OLAYLAR

DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR YAYINLAR

DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNİN ULUSLARARASI KAMUOYUNA YANSIMASI

DEVLETLERİN DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR TAVIRLARI VE AÇIKLAMALARI

2023

ARALIK

Amerika Birleşik Devletleri, Doğu Türkistanlı grupların Çin tarafından zorla çalıştırılmasına dair uygulamaları nedeniyle **COFCO Sugar Holding** de dahil olmak üzere **üç Çinli şirketten** yapılan ithalatı kısıtladı. ABD yönetimi, şekerden ipliğe kadar çeşitli ürünler üreten bu şirketleri, **Uygur Zorla Çalıştırmayı Önleme Yasası Listesi**'ne ekledi. Bu liste, Çin'in Doğu Türkistanlılara yönelik **'devam eden soykırımı'** gerekçesiyle zorla çalıştırmayla bağlantılı ürünlerin ithalatını kısıtlıyor. COFCO Sugar Holding, Sichuan Jingweida Technology Group ve Anhui Xinya New Materials'ın eklenmesiyle listedeki toplam şirket sayısı **30'a** ulaştı.

Kaynak: Reuters

OCAK 2024

Telegrafi.

DOĞU TÜRKİSTAN'DA YAŞANAN OLAYLAR

- DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR YAYINLAR
- DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNİN ULUSLARARASI KAMUYUNA YANSIMASI
- DEVLETLERİN DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR TAVIRLARI VE AÇIKLAMALARI

2024

OCAK

Arnavut-Kanadalı tarihçi ve gazeteci **Olsi Jazexhi**, 2019'un başlarında Doğu Türkistan'da insan hakları ihlalleri yaşandığına dair haberlerin abartılı olduğuna inandığını, ancak bölgeye yaptığı ziyaret ile **Çin'in medya propagandasını** sorgulamaya başladığını belirtti. Çinli yetkililer tarafından ağırlandırken ziyaretçilere Uygur halkının **"göçmen"** olarak tanımlandığını ve İslam'ı yabancı bir inanç olarak gösterdiklerini ifade etti. Ayrıca Çinli yetkililer tarafından Urumçi dışında bir **"mesleki eğitim merkezi"** olarak tanıtılan yüksek güvenlikli tesise götürüldüğünde daha da şaşırıldığını çünkü burada, sadece İslam'ı yaşadıkları gerekçesiyle alıkonulan insanlarla konuştuğunu belirtti.

Kaynak: Al Jazeera.

• DOĞU TÜRKİSTAN'DA YAŞANAN OLAYLAR

• DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR YAYINLAR

• DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNİN ULUSLARARASI KAMUOYUNA YANSIMASI

• DEVLETLERİN DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR TAVIRLARI VE AÇIKLAMALARI

2024

OCAK

Çin hükümeti, Doğu Türkistan'da yaşayan Uygurların dini özgürlüklerini kısıtlayan yeni düzenlemeler getirdi. Human Rights Watch'a göre, 1 Şubat 2024'te yürürlüğe girecek bu düzenlemeler, Başkan Xi Jinping'in 2016'dan beri yürüttüğü "**dinlerin Çinileştirilmesi**" politikasının devamı niteliği taşıyor. Bu politika kapsamında, ibadet yerlerinin Çin Komünist Partisi (ÇKP) ideolojisi ve Han Çin kültürüyle uyumlu olması hedefleniyor. Yeni düzenlemeler, **ibadet yerlerinin Çin'e özgü mimari tarzda inşa edilmesini zorunlu kılarken**, dini eğitimi sadece devlet tarafından onaylanan grupların vermesine izin veriyor. Dini metinlerin devlet tarafından onaylanan yorumlara göre öğretilmesini zorunlu kılan bu kurallar, din özgürlüğüne yönelik ciddi sınırlamalar getiriyor.

Kaynak: Human Rights Watch.

Reuters

• DOĞU TÜRKİSTAN'DA YAŞANAN OLAYLAR

• DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR YAYINLAR

• DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNİN ULUSLARARASI KAMUOYUNA YANSIMASI

• DEVLETLERİN DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR TAVIRLARI VE AÇIKLAMALARI

2024

OCAK

ABD Gümrük ve Sınır Koruma Dairesi'nin (CBP) Ocak 2024'te yayınladığı verilere göre, 2023 yılında Vietnam, Uygur Zorla Çalıştırmayı Önleme Yasası (UFLPA) kapsamındaki ürünlerin ABD'ye ihracatında Çin'i geride bırakarak ilk sıraya yükseldi. Bu yasa, Çin'in Doğu Türkistan bölgesinde Uygur ve diğer Müslüman azınlıklara yönelik **zorla çalıştırma uygulamalarına** karşı getirilen bir önlem olarak, bu tür **iş gücüyle üretilmiş ürünlerin** ithalatını yasaklıyor. Uzmanlar, Çin'in, Doğu Türkistan kaynaklı ürünlerin gerçek menşei gizlemek amacıyla Vietnam gibi komşu ülkelere yönlendirildiğine dikkat çekiyor.

Kaynak: VOA News.

Azamat Imanaliev, Shutterstock.

ŞUBAT 2024

Aman Bhargava

• DOĞU TÜRKİSTAN'DA YAŞANAN OLAYLAR

- DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR YAYINLAR
- DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNİN ULUSLARARASI KAMUOYUNA YANSIMASI
- DEVLETLERİN DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR TAVIRLARI VE AÇIKLAMALARI

2024

ŞUBAT

Araştırmalar, deniz ürünleri ve madencilik endüstrilerinde Uygurların zorla çalıştırılmasının küresel bağlarını ortaya koyuyor. The Outlaw Ocean Project ve The New Yorker tarafından hazırlanan 2023 raporunda, Uygurların Çin'in deniz ürünleri sektöründe zorla çalıştırıldığı ve bu ürünlerin ABD'ye ihraç edildiği belirtiliyor. C4ADS'nin "Fractured Veins" raporu, Doğu Türkistan'daki madencilik sektörünü zorla çalıştırma ve uluslararası tedarik zincirleriyle ilişkilendiriyor. Bu bulgular, küresel tedarik zincirlerinde zorla çalıştırmanın önlenmesine yönelik daha sıkı düzenlemelerin gerekliliğini vurguluyor.

Kaynak: RTV Online.

• DOĞU TÜRKİSTAN'DA YAŞANAN OLAYLAR

• DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR YAYINLAR

• DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNİN ULUSLARARASI KAMUOYUNA YANSIMASI

• DEVLETLERİN DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR TAVIRLARI VE AÇIKLAMALARI

2024

ŞUBAT

İstanbul'daki Uygur aktivistler, 1997 Gulca Katliamı'nın 27. yıl dönümünü Çin Konsolosluğu önünde düzenlenen bir protesto ile andı. Gulca Katliamı, 5 Şubat 1997'de Çin'in Sincan bölgesinde Uygur halkının dini ve kültürel baskılara karşı barışçıl protestolarına Çin güvenlik güçlerinin sert müdahalesi sonucu yüzlerce kişinin ölümü, yaralanması ve binlerce kişinin gözaltına alınmasıyla sonuçlanmıştı. Bu olay, Uygur halkının direnişinin simgesi haline gelmiş ve Çin'in bölgede baskıcı politikalarını artırmasına neden olmuştu. UDTSB tarafından organize edilen eylemde yaklaşık 1.000 Uygur, Çin'in baskılarını kınayarak Doğu Türkistan meselesine dair uluslararası toplumdaki destek çağrısında bulundu.

Kaynak: ANI News.

Anadolu Ajansı.

Tijana Martin/The Globe and Mail.

• DOĞU TÜRKİSTAN'DA YAŞANAN OLAYLAR

• DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR YAYINLAR

• DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNİN ULUSLARARASI KAMUOYUNA YANSIMASI

• DEVLETLERİN DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR TAVIRLARI VE AÇIKLAMALARI

2024

ŞUBAT

Kanada'daki Uygur topluluğunu temsil eden Uygur Rights Advocacy Project (URAP), Çin ve diğer ülkelerin Kanada seçimlerine müdahalesini araştıran bir komisyondan, Çin ile bağlantılı oldukları iddia edilen iki politikacının tam üye olması nedeniyle çekildi. Bağımsız milletvekili Han Dong ve Markham Belediye Başkan Yardımcısı Michael Chan'ın Çin hükümetiyle bağlarını reddetmelerine rağmen, açıklamalarının Çin Komünist Partisi söylemleriyle uyumlu olduğunu belirtilen URAP temsilcileri, bu durumun URAP'ın katılımını zorlaştırdığını vurguladı.

Kaynak: VOA News

MART 2024

Xinhua

DOĞU TÜRKİSTAN'DA YAŞANAN OLAYLAR

- DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR YAYINLAR
- DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNİN ULUSLARARASI KAMUOYUNA YANSIMASI
- DEVLETLERİN DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR TAVIRLARI VE AÇIKLAMALARI

2024

MART

Kazakistan Cumhurbaşkanı Kasım Cömert Tokayev, Çin'in Doğu Türkistan'daki (Xinjiang Uygur Özerk Bölgesi) ekonomik büyümesini ve bölgenin Kazakistan-Çin ilişkilerindeki stratejik rolünü vurguladı. Tokayev, Kazakistan'ın Çin ile, özellikle Doğu Türkistan üzerinden ticaret, endüstri ve lojistik gibi alanlarda yakın iş birliği içinde olduğunu belirtti. Görüşmede, Çin'in bölgedeki etkisi ve **"Bir Kuşak, Bir Yol"** projesi çerçevesinde ekonomik bağların güçlenmesi ele alındı. Ancak, insan hakları ihlalleri ve Doğu Türkistan'da yaşayan Uygur ve Kazaklara yönelik baskılara değinilmedi. Doğu Türkistan, geçen yıl Kazakistan'ın Çin ile olan 31,5 milyar dolarlık ticaret hacmine önemli bir katkı sağlamıştı.

Kaynak: The Astana Times.

DOĞU TÜRKİSTAN'DA YAŞANAN OLAYLAR

- DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR YAYINLAR
- DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNİN ULUSLARARASI KAMUOYUNA YANSIMASI
- DEVLETLERİN DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR TAVIRLARI VE AÇIKLAMALARI

2024 MART

Doğu Türkistan'ın Jimunai Bölgesi'nde yaşayan **Kazak dini lider Nurlan Pioneer**, Çin'in 2017'de başlattığı baskı kampanyası kapsamında 17 yıl hapis cezasına çarptırıldı. Pioneer, Kazak toplumuna İslam'ın öğretilmesi konusunda rehberlik eden bir mollaydı ancak Çin devleti tarafından **"aşırılık yanlısı faaliyetlerde bulunmak"** suçlamasıyla yargılandı. Mahkeme kararı, geçmişte yasal kabul edilen İslami uygulamaların şimdi **"aşırılık"** olarak nitelendirildiğini gösteriyor. Bu durum Çin tarafından yeni yasaların geriye dönük kullanıldığını gösteriyor. Pioneer'ın mahkumiyeti, Çin'in Doğu Türkistan'daki dini ve kültürel baskısının bir örneği olarak öne çıkıyor.

Kaynak: ChinaFile.

Xinjiang Victims Database.

DOĞU TÜRKİSTAN'DA YAŞANAN OLAYLAR

DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR YAYINLAR

- DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNİN ULUSLARARASI KAMUOYUNA YANSIMASI
- DEVLETLERİN DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR TAVIRLARI VE AÇIKLAMALARI

2024 MART

Kanada'da Simon Fraser Üniversitesi'nde öğretim üyesi olan antropolog **Darren Byler**, Doğu Türkistan'da yaşanan politik baskılara dair yeni araştırmasında, köylerde yaşayan Uygur ve Kazak halkın dini veya **"sakıncalı"** kabul edilebilecek kitapları gece vakti sulama kanallarına atarak imha ettiklerini aktarıyor. Polisin evleri arayıp yasaklı kitapların bulması halinde tutuklanma tehdidi ile karşı karşıya kalacak olan köylüler, hangi kitapların risk teşkil ettiğini bilmedikleri için **tüm kitapları yok ediyor**. Byler'ın çalışması, Çin'in hukuki baskıları ve toplumsal kontrol mekanizmalarını gözler önüne seriyor.

Kaynak: Bitter Winter.

• DOĞU TÜRKİSTAN'DA YAŞANAN OLAYLAR

• DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR YAYINLAR

• DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNİN ULUSLARARASI KAMUOYUNA YANSIMASI

• DEVLETLERİN DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR TAVIRLARI VE AÇIKLAMALARI

2024

MART

Avrupa Birliği (AB), zorla çalıştırma ile üretilen ürünlerin ithalatını engellemek için yeni bir yasa taslağı üzerinde anlaşmaya vardı. Taslak, Çin'in Uygur Müslümanlara yönelik zorla çalıştırma uygulamalarını doğrudan belirtmese de, tüm zorla çalıştırma kaynaklı ürünleri kapsıyor. AB Komisyonu, AB dışındaki tedarik zincirlerinde zorla çalıştırma şüphesi olduğunda soruşturma başlatacak. Kanıtlanması halinde ürünler AB pazarından çekilecek. AB milletvekili Maria Manuel Leitao Marques, Uygur zorla çalıştırma ürünlerinin AB pazarında yer almasının kabul edilemez olduğunu ifade etti. AB yasa tasarısı, 2022'de önerilmişti. Bu yasa tasarısı 27 AB üyesi ve parlamentonun onayını aldıktan sonra resmileşecek.

Kaynak: VOA News

Jose Antonio Rodrigues (JAR)

UDTSB

• DOĞU TÜRKİSTAN'DA YAŞANAN OLAYLAR

• DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR YAYINLAR

• DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNİN ULUSLARARASI KAMUOYUNA YANSIMASI

• DEVLETLERİN DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR TAVIRLARI VE AÇIKLAMALARI

2024

MART

Kuala Lumpur'da, Doğu Türkistan meselesini geniş kapsamda ele almak amacıyla "**Güney Asya Doğu Türkistan Dayanışma Çalıştayı**" gerçekleştirildi. Uluslararası Doğu Türkistan STK'lar Birliği'nin öncülüğünde düzenlenen etkinlik, Malezya'nın etkili kuruluşlarından **MAPIM, ABIM, DROPLETS OF MERCY ve M4UYGHUR**'un desteğiyle hayata geçirildi. Çalıştaya, Malezya'nın siyasi, akademik ve düşünce kuruluşu temsilcilerinin yanı sıra **Endonezya, Filipinler, Singapur, Brunei, Bangladeş ve Tayland** gibi ülkelerden önde gelen sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri de katıldı. Etkinlikte, Doğu Türkistan davasının daha sistematik bir mekanizma ile takip edilmesi ve yürütülmesi amacıyla kısa vadeli, üç yıllık (2024-2027) somut planlar, projeler, stratejiler ve çalışmalar ele alındı.

Kaynak: UDTSBv.

• DOĞU TÜRKİSTAN'DA YAŞANAN OLAYLAR

• DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR YAYINLAR

• DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNİN ULUSLARARASI KAMUOYUNA YANSIMASI

• DEVLETLERİN DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR TAVIRLARI VE AÇIKLAMALARI

2024

MART

Tayland'da 10 yıldan fazla bir süredir **40'tan fazla Uygur mülteci**, Bangkok'taki göçmen gözaltı merkezinde kötü koşullarda tutuluyor. 2014'te Çin tarafından uygulanan soykırımdan kaçan Uygur sığınmacılar, Tayland makamlarınca yakalanmış ve uluslararası hukuk gereği iltica başvurusu yapma hakları tanınmamıştır. 2015'te Tayland, **109 Uygur erkeği Çin'e zorla iade ederek** uluslararası tepkilere neden olmuştur. Halen gözaltında bulunan Uygurlar, avukatlara ve insani yardım kuruluşlarına erişimden mahrum bırakılmakta, aşırı kalabalık ve hijyenik olmayan koşullarda yaşamaktadır. İnsan hakları örgütleri, Tayland hükümetine bu mültecilerin serbest bırakılarak **güvenli bir üçüncü ülkeye** yerleştirilmesi çağrısında bulunuyor.

Kaynak: HRW

AP Photo/Sakchai Lalit

Photo by Ken Cedeno/UPI

• DOĞU TÜRKİSTAN'DA YAŞANAN OLAYLAR

• DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR YAYINLAR

• DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNİN ULUSLARARASI KAMUOYUNA YANSIMASI

• DEVLETLERİN DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR TAVIRLARI VE AÇIKLAMALARI

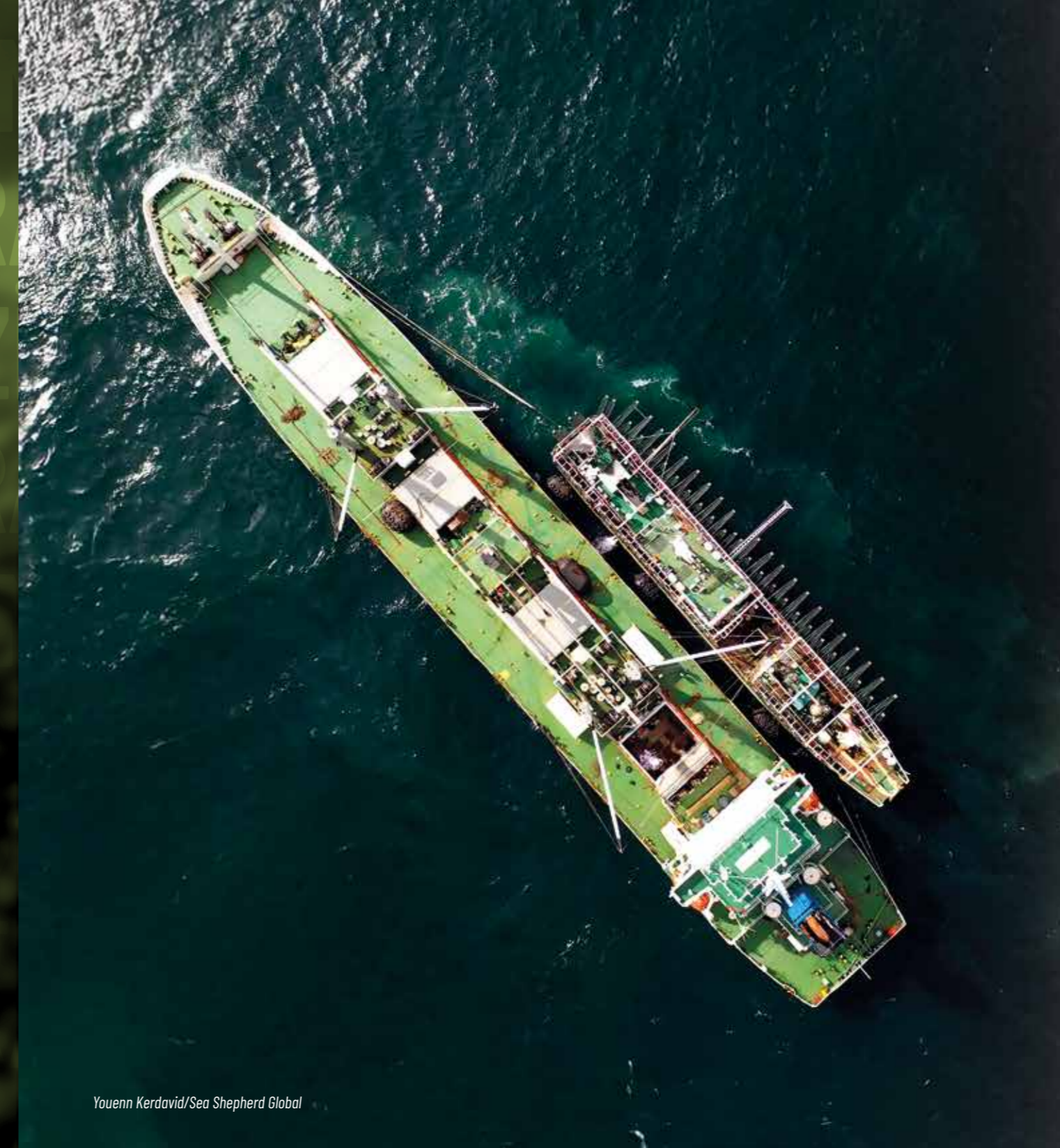
2024

MART

ABD'li milletvekilleri **Chris Smith** ve **Jeff Merkley**, Çin'in Doğu Türkistan bölgesine tur düzenleyen turizm şirketlerini sert bir dille eleştirerek, bu firmaların bölgedeki insan hakları ihlallerini görmezden geldiğini belirttiler. İkili, tur şirketlerinin bu turları iptal etmesi gerektiğini savundu ve Çin hükümetinin Uygur Müslümanlarına yönelik zulümlerinin uluslararası bir soruşturma ile incelenmesi çağrısında bulundu. Bu açıklamalar, Çin'in Doğu Türkistan'da uyguladığı baskı ve insan hakları ihlallerini örtmeye yönelik uluslararası stratejilerini tekrar gündeme getirdi.

Kaynak: Nikkei Asia.

NİSAN 2024

Youenn Kerdavid/Sea Shepherd Global

• DOĞU TÜRKİSTAN'DA YAŞANAN OLAYLAR

- DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR YAYINLAR
- DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNİN ULUSLARARASI KAMUOYUNA YANSIMASI
- DEVLETLERİN DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR TAVIRLARI VE AÇIKLAMALARI

2024

NİSAN

Artan taleple birlikte Doğu Türkistan'daki su ürünleri endüstrisi büyüyor. Nanping Rezervuarı'nda ve yerel havuzlarda yıllık **3.800 ton deniz ürünü** üretiliyor. Artuş'taki bir çiftliğin bu yıl 17 milyon yuan (**2,35 milyon dolar**) gelir elde etmesi bekleniyor. Çin'in Doğu Türkistan'da su ürünleri sektörünü geliştirmesi, bölgedeki ekonomik faaliyetleri çeşitlendirme amacını taşıırken, zorla çalıştırma konusundaki endişeleri artırıyor.

Kaynak: ECNS.

• DOĞU TÜRKİSTAN'DA YAŞANAN OLAYLAR

• DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR YAYINLAR

• DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNİN ULUSLARARASI KAMUOYUNA YANSIMASI

• DEVLETLERİN DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE
DAİR TAVIRLARI VE AÇIKLAMALARI

2024

NİSAN

Çin merkezli hızlı moda perakendecisi **Shein**, tedarik zincirinde Uygur köle işçilik emeği bulunduğu iddiaları nedeniyle **Justice for All** tarafından yürütülen bir boykot kampanyasının hedefi oldu. Ramazan Bayramı'na denk gelen bu kampanya, **Müslüman kadınları** Shein'den alışveriş yapmamaya çağırarak insan hakları risklerine ve Shein'in Doğu Türkistan'da **zorla üretilen pamuğun kullandığı** iddiasına dikkat çekti. Shein iddiaları reddetmesine rağmen, aktivistler zorla çalıştırmaya karşı daha sıkı önlemler alınmasını ve daha **etik tüketim uygulamalarının** hayata geçirilmesini talep ediyor.

Kaynak: VOA News

AFP - Getty Images.

UNITED NATIONS

NA

Xabi Oregi via Pexels

• DOĞU TÜRKİSTAN'DA YAŞANAN OLAYLAR

• DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR YAYINLAR

• DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNİN ULUSLARARASI KAMUOYUNA YANSIMASI

• DEVLETLERİN DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE
DAİR TAVIRLARI VE AÇIKLAMALARI

2024

NİSAN

Çin'in Birleşmiş Milletler üzerindeki nüfuzunu artırma çabaları, Doğu Türkistan meselesi açısından ciddi endişelere yol açıyor. Aktivistlerin iddialarına göre Çin, BM oylamalarını etkilemek, **yetkililere rüşvet vermek** ve **personel üzerinde baskı kurarak**, Doğu Türkistan'daki insan hakları ihlallerini örtbas etmek amacıyla **raporları değiştirmeye zorluyor**. Muhbir Emma Reilly, Çin'in rüşvet kullanarak oyları yönlendirdiğini belirtiyor ve bu durum, otokratik rejimlerin BM'deki gücünü artırıyor. İngiltere Dışişleri Bakanlığı da bu endişeleri doğruluyor ve Çin'in BM üzerindeki artan kontrolüne dikkat çekiyor.

Kaynak: Times of India.

• DOĞU TÜRKİSTAN'DA YAŞANAN OLAYLAR

• DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR YAYINLAR

• DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNİN ULUSLARARASI KAMUOYUNA YANSIMASI

• DEVLETLERİN DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR TAVIRLARI VE AÇIKLAMALARI

2024

NİSAN

Orta Asya ülkeleri, Doğu Türkistan'da iddia edilen insan hakları ihlalleri ve etnik baskılara rağmen, bölgenin Çin yatırımlarına ve ticaretine olan bağımlılığı nedeniyle Pekin'le **ekonomik bağlarını güçlendirmeye** devam ediyor. Çin'in bölgedeki ekonomik gücü, özellikle enerji ve altyapı yatırımları, etik kaygıların arka planda kalmasına yol açıyor. Rusya'nın mevcut sorunları ve bölge liderlerinin ekonomik çıkarları, **Çin'le pragmatik bir iş birliği yaklaşımını** teşvik ediyor, bu da bölgesel istikrar ve yönetim üzerinde Çin dominasyonunun oluşmasında etkili oluyor.

Kaynak: VOA News

Florence Lo/AFP via Getty Images

MAYIS 2023

DOĞU TÜRKİSTAN'DA YAŞANAN OLAYLAR

- DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR YAYINLAR
- DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNİN ULUSLARARASI KAMUOYUNA YANSIMASI
- DEVLETLERİN DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR TAVIRLARI VE AÇIKLAMALARI

2024

MAYIS

Çin Komünist Partisi'nin Doğu Türkistan'daki Uygur kültürünü yeniden şekillendirme çabaları yemek kültürüne kadar uzanıyor. Han tarzı yemekleri teşvik eden bu politika, Uygur mutfağını geri kalmış olarak tanımlıyor. **"Ev okulları"** aracılığıyla Uygurların Han yeme alışkanlıklarını benimsemesi teşvik edilirken, Uygur yemekleri turistler için **"Sincan"** adı altında yeniden markalaştırılıyor. Bu strateji, Uygurların Han Çin merkezli bir modernite modeline asimile edilmesini amaçlıyor. Aynı zamanda Uygur mutfağı etnik unsurlarından arındırılmış bir biçimde kullanılıyor.

Kaynak: ChinaFile.

lindsaymaizland.com

Alamy.

DOĞU TÜRKİSTAN'DA YAŞANAN OLAYLAR

DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR YAYINLAR

- DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNİN ULUSLARARASI KAMUOYUNA YANSIMASI
- DEVLETLERİN DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR TAVIRLARI VE AÇIKLAMALARI

2024

MAYIS

ABD ve küresel perakendecilerde satılan ürünlerde yapılan bir araştırma, **Uygur köle işçiliği ile üretilen, yasaklı Çin pamuğunun %19 oranında bulunduğunu** ortaya çıkardı. Araştırma, pamuk örneklerinin analiz edilmesiyle Doğu Türkistan menşeli pamukların tespit edilmesini sağladı. İnceleme kapsamında test edilen 822 ürünün **%19'unda Doğu Türkistan'da üretilen pamuk bulunurken, bu ürünlerin **%57'sinde yalnızca ABD menşeli etiketi yer aldığı ortaya koyuldu. Araştırma, yasaklı pamuk ürünlerinin tedarik zincirlerinde halen dolaşımında olduğunu ortaya koyuyor ve mevcut yasaların etkinliğini sorguluyor.****

Kaynak: Reuters.

DOĞU TÜRKİSTAN'DA YAŞANAN OLAYLAR

DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR YAYINLAR

DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNİN ULUSLARARASI KAMUOYUNA YANSIMASI

DEVLETLERİN DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR TAVIRLARI VE AÇIKLAMALARI

2024

MAYIS

Avrupa Parlamentosu'ndaki Kimlik ve Demokrasi (ID) Grubu, Çin'in insan hakları ihlalleri, Tayvan meselesi ve geniş çaplı jeopolitik konulara yaklaşımında bölünmüş durumda. Özellikle Doğu Türkistan ve Tibet gibi konularda farklı oylar kullanılıyor. ID'nin Çin'e dair bu bölünmüş tavrı, grubun genel olarak parti disiplini eksikliğini ortaya koyuyor. AFD gibi grupların da yer aldığı bu ittifakta, İtalyan üyeler Doğu Türkistan ve insan hakları konularında daha sert bir duruşu tercih ederken, **Fransız** ve **Alman** üyeler daha temkinli bir yaklaşım sergiliyor.

Kaynak: European Guanxi.

European Union.

Xinhua

DOĞU TÜRKİSTAN'DA YAŞANAN OLAYLAR

DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR YAYINLAR

DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNİN ULUSLARARASI KAMUOYUNA YANSIMASI

DEVLETLERİN DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR TAVIRLARI VE AÇIKLAMALARI

2024

MAYIS

Doğu Türkistan bölgesinden gelen kırk konteyner domates salçası, 10 bin kilometrelik yolculuğun ardından İtalya'nın Salerno limanına ulaştı. Coldiretti Çiftçiler Birliği, domateslerin üretiminde zorla çalıştırılan Doğu Türkistanlı işçilerin Çin tarafından sömürüldüğünü ve Avrupa standartlarına uymayan haksız ithalat yapıldığını belirterek protesto düzenledi. Coldiretti, Çin'den gelen domates salçasının yüzde 90'ının Doğu Türkistan'da zorla çalıştırılan Uygurlar tarafından üretildiğini iddia etti. Uygur İnsan Hakları Projesi ve Uygur Amerikan Derneği de İtalya hükümetine, kargoyla ilgili endişelerini bildiren bir mektup gönderdi.

Kaynak: Decode39.

HAZİRAN 2024

Foreign Policy.

• DOĞU TÜRKİSTAN'DA YAŞANAN OLAYLAR

- DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR YAYINLAR
- DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNİN ULUSLARARASI KAMUYUNA YANSIMASI
- DEVLETLERİN DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR TAVIRLARI VE AÇIKLAMALARI

2024

HAZİRAN

Yurtdışında yaşamak zorunda olan Uygur gazeteci Kasim Kaşgar'ın eski iş arkadaşları, Çin hükümeti tarafından Doğu Türkistan'da en az yedi yıl hapis cezasına çarptırıldı. Kaşgar, VOA için yaptığı haberlerin bu cezaların arkasındaki sebep olduğunu düşünüyor. Çin hükümeti suçlamalar hakkında bilgi vermedi; ancak hak savunucuları, bu cezaları diasporadaki Uygurları yıldırıma yönelik daha geniş bir misilleme olarak görüyor.

Kaynak: VOA.

DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR YAYINLAR

DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNİN ULUSLARARASI KAMUOYUNA YANSIMASI

DEVLETLERİN DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR TAVIRLARI VE AÇIKLAMALARI

2024 HAZİRAN

İnsan Hakları İzleme Örgütü'nün (HRW) yeni raporu, Doğu Türkistan bölgesinde Uygurların ve diğer Müslüman Türk grupların yaşadığı köy isimlerinin, Çin Komünist Partisi'nin ideolojisini yansıtacak şekilde sistematik olarak değiştirildiğini ortaya koyuyor. HRW ve Norveç merkezli Uygur Hjelp'in birlikte hazırladığı raporda, 2009-2023 yılları arasında 630 köyün isminden Uygur kültürü ve tarihine dair ifadelerin ve İslami öğelerin çıkarıldığı belirtiliyor. Bu isimler yerine "mutluluk" ve "birlik" gibi hükümet propagandasına uygun ifadeler kullanıldığı kaydedilirken, Çin'in bu hamlesi, Uygurların kültürel kimliğini silme çabası olarak değerlendiriliyor.

Kaynak: Al Jazeera.

AP Photo/Andy Wong

Reuters.

DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR YAYINLAR

DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNİN ULUSLARARASI KAMUOYUNA YANSIMASI

DEVLETLERİN DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR TAVIRLARI VE AÇIKLAMALARI

2024 HAZİRAN

ABD Dışişleri Bakanlığı'nın raporu, Çin hükümeti'nin, Doğu Türkistan'da Müslüman Uygurlara ve diğer etnik gruplara karşı işlediği **insan hakları suçlarının** ve soykırım eylemlerinin sürdüğünü ortaya koyuyor. Çin, Komünist Parti ideolojisine tehdit olarak gördüğü dini grupların faaliyetlerini kısıtlıyor ve **yasaları ihlal ettikleri** gerekçesiyle Uygurları gözaltına alarak **işkenceye, zorunlu ideolojik eğitime** ve **hatta ölüm riskiyle karşı karşıya** getiriyor.

Kaynak: VOA News.

• DOĞU TÜRKİSTAN'DA YAŞANAN OLAYLAR

• DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR YAYINLAR

• **DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNİN ULUSLARARASI KAMUOYUNA YANSIMASI**

• DEVLETLERİN DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR TAVIRLARI VE AÇIKLAMALARI

2024

HAZİRAN

Kanada'nın Pekin Büyükelçisi Jennifer May, Doğu Türkistan'ı ziyaret ederek **Uygurların yaşadıkları insan hakları ihlalleri konusunda endişelerini dile getirdi**. Bu, Kanada'dan bir elçinin **son on yılda** gerçekleştirdiği ilk Doğu Türkistan ziyaretiydi. May, BM'ye sınırsız erişim çağrısında bulundu ve 2022 Doğu Türkistan BM raporunda belirtilen konulara dikkat çekti.

Kaynak: Reuters.

Justin Tang / The Canadian Press

Anadolu Ajansı

• DOĞU TÜRKİSTAN'DA YAŞANAN OLAYLAR

• DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR YAYINLAR

• DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNİN ULUSLARARASI KAMUOYUNA YANSIMASI

• **DEVLETLERİN DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR TAVIRLARI VE AÇIKLAMALARI**

2024

HAZİRAN

Türkiye Dışişleri Bakanı **Hakan Fidan**'ın Çin ve Doğu Türkistan'a yaptığı son ziyaret uluslararası arenada dikkat çekti. Doğu Türkistan uzun bir süredir **uluslararası ziyaretçilere kapalıydı**. Kaşgar'ı da kapsayan bu ziyaretin, 2012'den bu yana iki ülke arasında gerçekleştirilen en yüksek düzeydeki temas olduğu kaydedildi. **Türkiye**'nin, Çin ile geliştirdiği **diplomatik ilişkileri**, Uygur insan hakları ihlalleri konusundaki endişelere rağmen **güçlendirdiği** belirtiliyor.

Kaynak: Daily Sabah.

TEMMUZ 2024

Reuters.

• DOĞU TÜRKİSTAN'DA YAŞANAN OLAYLAR

- DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR YAYINLAR
- DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNİN ULUSLARARASI KAMUOYUNA YANSIMASI
- DEVLETLERİN DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR TAVIRLARI VE AÇIKLAMALARI

2024

TEMMUZ

Radio Free Asia'nın haberine göre, Çin'in Uygurlar üzerindeki dini kısıtlamaları nedeniyle **Uygurlar, bu yılki Hac ibadetine katılamadı**. Bu yıl Hac için **1,6 milyonu** yabancı olmak üzere toplamda **1,8 milyon kişi Suudi Arabistan'a** giderken, Çin'den katılan **1.000 kişilik hacı kafilesinde** Doğu Türkistanlı kimse bulunmadı. 2016'dan beri Uygur hacıların Hac ibadetine katılmadığı belirtiliyor. Uzmanlar, bu kısıtlamaların **Uygur kültürüne** ve **İslami uygulamalara** yönelik **daha geniş bir baskının parçası** olduğunu vurguluyor.

Kaynak: Radio Free Asia..

DOĞU TÜRKİSTAN'DA YAŞANAN OLAYLAR

- DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR YAYINLAR
- DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNİN ULUSLARARASI KAMUOYUNA YANSIMASI
- DEVLETLERİN DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR TAVIRLARI VE AÇIKLAMALARI

2024

TEMMUZ

Çin, Doğu Türkistan'ın Ulugqat İlçesi'nde, "*xie jiao*" veya "*heterodoks öğretiler*" adı altında dini ve kültü-rel kimlikleri hedef alan 13 yıllık bir propaganda ve polis faaliyeti yürütüyor. Bölgede herhangi bir yasaklı dini grup olmamasına rağmen, Çinli yetkililer "*yasa dışı din*" ve "*batıl inanç*" olarak addedilen inanışlar ve gruplara karşı köylüleri uyarıyor. Asıl amacın, Uygurların ve diğer yerel toplulukların kültürel kimliklerini zayıflatarak devlet kontrolünü güçlendirmek olduğu düşünülüyor.

Kaynak: Bitter Winter.

David Liu/Getty Images

uyghurism.com

DOĞU TÜRKİSTAN'DA YAŞANAN OLAYLAR

DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR YAYINLAR

- DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNİN ULUSLARARASI KAMUOYUNA YANSIMASI
- DEVLETLERİN DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR TAVIRLARI VE AÇIKLAMALARI

2024

TEMMUZ

The Economist'in bir raporu, Çin'in Doğu Türkistan'da *yüzlerce cami* ve *türbeji yok ederek* Uygur ve İslam kültürünü silmeye çalıştığını ve bu kültürü *Han Çin normlarına asimile etmeye zorladığını* ortaya koydu. Dünya Uygur Kongresi, Çin'in bu eylemlerini eleştirerek 16. yüzyıldan bugünlere gelen *İslam mirasının Çin tarafından yok edildiğini* vurguladı.

Kaynak: ANI News.

DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR YAYINLAR

DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNİN ULUSLARARASI KAMUOYUNA YANSIMASI

DEVLETLERİN DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR TAVIRLARI VE AÇIKLAMALARI

2024

TEMMUZ

ETHR tarafından yayımlanan ve **Dilara Güzeldere** tarafından yazılan **"Doğu Türkistan'da Dini Baskı: İslamofobi ve İslam'ın Çinileştirilmesi"** başlıklı rapor, TÜGVA'nın ev sahipliğinde sunuldu. Sunumun ardından yer verilen panelde Doğu Türkistan'da yaşanan dini baskılar, İslamofobi politikaları ve Çin'in İslam'ı kendi ideolojisi çerçevesinde yeniden yapılandırma girişimleri ele alındı. Panelin açılış konuşmalarını UDTSB Başkanı Hidayet Oğuzhan ve ETHR Genel Sekreteri **Abdulahad Udun** yaptı. İlk oturumda, Abdulahad Udun, **"Doğu Türkistan'da Dini Baskı"** raporunun yazarlarına sorular yöneltti. İkinci oturumda ise alanında uzman konuşmacılar konuyu farklı yönleri ile ele aldı.

Kaynak: Doğu Türkistan İnsan Hakları İzleme Derneği.

Doğu Türkistan İnsan Hakları İzleme Derneği.

Meeting of Heads of Government of Central and Eastern European Countries and China

Bucharest, 26 November 2013

Partidul Social Democrat/Wikimedia Commons

DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNİN ULUSLARARASI KAMUOYUNA YANSIMASI

DEVLETLERİN DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR TAVIRLARI VE AÇIKLAMALARI

2024

TEMMUZ

Çin, **"14+1"** platformunu canlandırma amacıyla **Macaristan, Polonya ve Slovakya** gibi Orta ve Doğu Avrupa ülkeleriyle ilişkilerini güçlendirmeye çalışıyor. Macaristan, AB'nin **"Uygur zorla çalıştırma riskini azaltma"** çağrılarına karşı çıkararak Çin yatırımlarını destekliyor. Avrupa Birliği'nin Uygur köle işçiliği sebebi ile Çin ile ticaret yapmak konusundaki endişelerine rağmen Çin ile ilişkilerin güçlendiği görülmekte. Çin'in bu **diplomatik hamlesi**, Batı'nın denetiminden kaçınma ve Orta ve Doğu Avrupa'daki ikili bağları güçlendirme çabası olarak yorumlanıyor.

Kaynak: Politico.

• DOĞU TÜRKİSTAN'DA YAŞANAN OLAYLAR

• DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR YAYINLAR

• DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNİN
ULUSLARARASI KAMUOYUNA
YANSIMASI

• DEVLETLERİN DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE
DAİR TAVIRLARI VE AÇIKLAMALARI

2024

TEMMUZ

Türkiye'nin çeşitli şehirlerinde düzenlenen protesto gösterilerinde, Urumçi Katliamı'nın 15. yıl dönümünde insan hakları ihlalleri ve soykırım uygulamaları protesto edildi. Göstericiler, ellerinde Uygur bayrakları taşıyarak **"Urumçi Katliamını Unutmadık, Unutmayacağız"** sloganları attı. Çin hükümetinin 2009 olaylarında 2.000'den fazla Uygur'u öldürdüğü ve 50.000'den fazla kişiyi hukuksuzca tutukladığı ifade edildi. ETHR ve UDTSB temsilcileri, Uygur Türklerinin yaşadığı zulme uluslararası camianın sessiz kalmaması gerektiğini belirterek, daha güçlü bir dayanışma çağrısında bulundu. Ayrıca, Doğu Türkistan'da insan haklarının korunması ve adaletin sağlanması için dünya ülkelerinin daha etkin adımlar atması talep edildi.

Kaynak: Doğu Türkistan İnsan Hakları İzleme Derneği.

Doğu Türkistan İnsan Hakları İzleme Derneği.

SumOfUs/Flickr via Creative Commons.

• DOĞU TÜRKİSTAN'DA YAŞANAN OLAYLAR

• DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR YAYINLAR

• DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNİN ULUSLARARASI
KAMUOYUNA YANSIMASI

• DEVLETLERİN DOĞU TÜRKİSTAN
MESELESİNE DAİR TAVIRLARI VE
AÇIKLAMALARI

2024

TEMMUZ

ABD, Çin'in kullandığı Uygur köle işçiliğini engellemek amacıyla Doğu Türkistan'dan gelen alüminyumu, Uygur Zorla Çalıştırmayı Önleme Yasası kapsamında kara listeye ekledi. Özellikle otomotiv sektöründe kullanılan alüminyumun, zorla çalıştırma riski taşıdığına dair raporlar bu kararın doğruluğunu destekliyor. Avrupa Birliği de benzer bir yönetmelikle zorla çalıştırma kaynaklı ürünleri yasaklamayı hedefliyor ancak Çin'in misilleme korkusu bazı AB ülkelerinde çekince yaratıyor. AB'nin kararlılığı, Uygur köle işçiliğine karşı küresel mücadeleye önemli bir katkı sağlayabilir.

Kaynak: Human Rights Watch.

AĞUSTOS 2024

Kate Warren / The New York Times

• DOĞU TÜRKİSTAN'DA YAŞANAN OLAYLAR

- DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR YAYINLAR
- DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNİN ULUSLARARASI KAMUOYUNA YANSIMASI
- DEVLETLERİN DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR TAVIRLARI VE AÇIKLAMALARI

2024

AĞUSTOS

ABD'de yaşayan Uygur aktivist **Tahir İmin**, eski iş ortaklarından altısının, kendisiyle ilişkileri nedeniyle Çin'in Doğu Türkistan'da uyguladığı baskı politikaları kapsamında "**ülkeyi bölmeye teşebbüs**" suçlamasıyla 12 ile 15 yıl arasında hapis cezasına çarptırıldığını ifade etti. Urumçi Halk Mahkemesi tarafından 2024 başında verilen bu cezalar, İmin'in Çin'den ayrıldıktan sonra Uygur hakları için yürüttüğü çalışmaların bir sonucu olarak görülüyor. İmin ayrıca 28 aile üyesinin de aynı nedenle cezalandırıldığını ve ailesinden haber alamadığı için derin bir üzüntü yaşadığını belirtti.

Kaynak: VOA News.

DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR YAYINLAR

- DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNİN ULUSLARARASI KAMUOYUNA YANSIMASI
- DEVLETLERİN DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR TAVIRLARI VE AÇIKLAMALARI

2024

AĞUSTOS

Yale Üniversitesi'nin bir raporu, Çin'in Doğu Türkistan'da yaşayan Uygurlara toplamda 4,4 milyon yıl hapis cezası verdiğini ve bu cezaların son derece ağır ve orantısız olduğunu ortaya koydu. Çin, Doğu Türkistan'da refahı artırdığı ve toplumsal uyumu sağladığı iddialarını sürdürse de kanıtlar geniş çaplı gözaltılar, zorla çalıştırma ve kültürel baskıyı açıkça ortaya koyuyor. Rapor, bu suistimallere karşı uluslararası eylem ihtiyacının altını çiziyor.

Kaynak: ABC News.

Agence France-Presse - Getty Images

Webscreenshot / VOA News.

DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR YAYINLAR

- DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNİN ULUSLARARASI KAMUOYUNA YANSIMASI
- DEVLETLERİN DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR TAVIRLARI VE AÇIKLAMALARI

2024

AĞUSTOS

İfade özgürlüğü alanında savunuculuk yapan bir kurum olan *Index on Censorship* yeni sayısında, Çin'in *Uygur bilim insanlarını* ve *aydınları* nasıl *baskıladığını* ele alıyor. Norveç merkezli Uygur Hjelp'in verilerine göre, Çin'de **200'den fazla** Uygur bilim insanı **göz-altında**. Öne çıkanlardan biri, ABD'de eğitim almış **moleküler biyolog Tursunjan Nurmamat**. Uygurca bilim kitapları çeviren Nurmamat, 2021'de tutuklandıktan sonra **kayboldu**. Çin, bu tür gözaltıları **"terörle mücadele"** olarak savunuyor ancak birçok ülke bu uygulamaları insan hakları ihlali ve soykırım olarak nitelendiriyor.

Kaynak: VOA News.

DOĞU TÜRKİSTAN'DA YAŞANAN OLAYLAR

DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR YAYINLAR

DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNİN
ULUSLARARASI KAMUOYUNA
YANSIMASI

DEVLETLERİN DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE
DAİR TAVIRLARI VE AÇIKLAMALARI

2024

AĞUSTOS

Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği (UN OHCHR), Doğu Türkistan, Tibet ve Hong Kong'daki insan hakları ihlalleri ve terörle mücadele yasaları konusunda Çin ile tekrar **aktif temasa geçti**. BM, sorunlu yasaların gözden geçirilmesini ve insan hakları ihlallerinin soruşturulmasını talep ediyor. Ancak sınırlı erişim ve Çin devleti tarafından yapılan misillemeler nedeniyle BM birçok engelle karşılaşiyor. Çin ise BM ile diyaloga açık olduğunu belirtirken, Doğu Türkistan politikalarına yönelik eleştirileri reddediyor ve bölgedeki **"istikrar"** ve **"refahın"** arttığını vurguluyor. OHCHR ise insan haklarının iyileştirilmesi için diyalogu sürdürme konusunda kararlı.

Kaynak: UN News.

UN Photo/Violaine Martin.

EYLÜL 2024

DOĞU TÜRKİSTAN'DA YAŞANAN OLAYLAR

- DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR YAYINLAR
- DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNİN ULUSLARARASI KAMUOYUNA YANSIMASI
- DEVLETLERİN DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR TAVIRLARI VE AÇIKLAMALARI

2024 EYLÜL

Abdulkhakim İdris'in makalesi, Çin'in **Uygur çocuklarını asimile etme** çabalarında devlet destekli yatılı okulların nasıl bir araç olarak kullanıldığını gözler önüne seriyor. İdris'e göre, **Uygur çocukları bu okullarda kendi kültürlerinden ve kimliklerinden** uzaklaştırılarak, Çin kültürü ve ideolojisiyle şekillendiriliyor. Yaklaşık on yılı aşkın süredir devam eden bu **baskıcı süreç**, Uygurların toplu gözaltına alınmasını, çocukların zorla asimile edilmesini ve kültürel miraslarının silinmesini içeriyor. Bu durum, Uygur halkının kimlik ve inançlarına yönelik sistematik bir saldırı olarak değerlendiriliyor.

Kaynak: Bitter Winter.

RFA/Erkin Tarim

Institute for Government.

- DOĞU TÜRKİSTAN'DA YAŞANAN OLAYLAR
- DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR YAYINLAR
- DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNİN ULUSLARARASI KAMUOYUNA YANSIMASI**
- DEVLETLERİN DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR TAVIRLARI VE AÇIKLAMALARI

2024 EYLÜL

İngiltere İş ve Ticaret Komitesi Başkanı ve İşçi Partisi milletvekili **Liam Byrne**, Çin'in Doğu Türkistan bölgesinde zorla çalıştırılan işçiler tarafından üretilen ürünlerin ithalatının yasaklanmasını talep etti. ABD'nin 2021'de uygulamaya koyduğu **Uygur Zorla Çalıştırmayı Önleme Yasası**'na benzer bir yasağı İngiltere'de görmek istediğini belirten Byrne'in, İşçi Partisi hükümete geldiğinde bu konuda bir adım atması bekleniyor. Ayrıca, Çin merkezli hızlı moda şirketi Shein'in Londra'daki girişimi hakkında daha fazla inceleme yapılmasını talep etti. Shein'in Londra'da halka arzını engellemek için bir çevrimiçi dilekçe kampanyası başlatıldı.

Kaynak: Reuters.

• DOĞU TÜRKİSTAN'DA YAŞANAN OLAYLAR

• DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR YAYINLAR

• DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNİN
ULUSLARARASI KAMUOYUNA
YANSIMASI

• DEVLETLERİN DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE
DAİR TAVIRLARI VE AÇIKLAMALARI

2024 EYLÜL

Galwan olayından sonra Hindistan ve Çin arasındaki gerilim devam ederken, Çin Doğu Türkistan ve Tibet'teki hava üslerine **J-20 hayalet savaş uçaklarını** yerleştirdi. Bu üslerin Hindistan'ın Fiili Kontrol Hattı'na yakın olması, iki ülke arasındaki stratejik rekabeti artırıyor. Hindistan ise Hasimara'da konuşlu Rafale jetleriyle savunmasını güçlendiriyor ve havaalanları ile altyapısını hızla yeniliyor. Çin'in Doğu Türkistan'daki bu askeri faaliyetleri, bölgedeki gerginliği daha da tırmandırarak Uygurlar üzerindeki baskıyı pekiştiriyor.

Kaynak: Firstpost.

Global Times

• DOĞU TÜRKİSTAN'DA YAŞANAN OLAYLAR

• DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR YAYINLAR

• DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNİN
ULUSLARARASI KAMUOYUNA
YANSIMASI

• DEVLETLERİN DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE
DAİR TAVIRLARI VE AÇIKLAMALARI

2024 EYLÜL

Çin, Doğu Türkistan'daki imajını düzeltmek için **Tayvanlı influencerları** bölgeye davet ediyor. Tayvan hükümeti ise, Pekin'in Uygur zorla çalıştırma iddialarını örtbas etmek amacıyla bu kişileri kullandığını belirterek vatandaşlarına Çin'de çalışmaktan veya seyahat etmekten kaçınmaları yönünde uyarıda bulundu. Tayvan'ın risk uyarılarına rağmen bazı influencerlar Doğu Türkistan hakkında olumlu içerikler üretirken, **Youtuber Ariel** gibi bazı isimler Çin'in bu kampanyasına katılmayacağını açıkladı. Tayvanlı influencerların bu tanıtım faaliyetleri, Çin'in insan hakları ihlalleriyle ilgili endişeleri daha da artırıyor.

Kaynak: The Print.

Reuters/Thomas Peter.

- DOĞU TÜRKİSTAN'DA YAŞANAN OLAYLAR
- DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR YAYINLAR
- DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNİN ULUSLARARASI KAMUYUNA YANSIMASI
- DEVLETLERİN DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİNE DAİR TAVIRLARI VE AÇIKLAMALARI

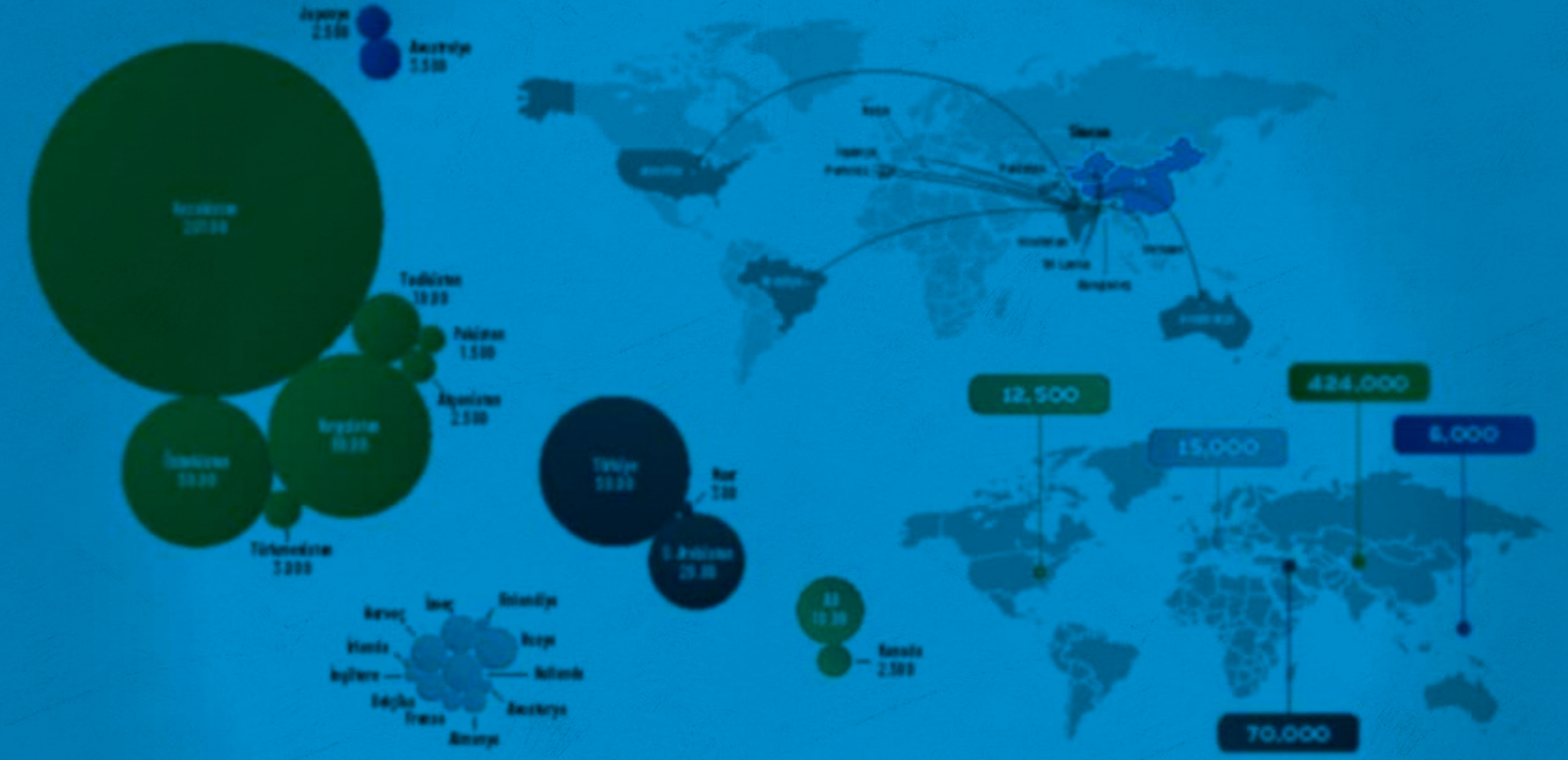
2024 EYLÜL

TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanı **Derya Yanık**, Çin'in Uygur Özerk Bölgesi'nde uyguladığı sistematik insan hakları ihlallerine dikkat çekti. BM raporlarıyla ortaya konan **zorla yerinden etme** ve **asimilasyon** süreçlerinin hala devam ettiğini vurgulayan Yanık, bu ihlallerin son bulması için uluslararası toplumu göreve çağırdı.

Kaynak: Karar Gazetesi

Karar

İFOGRAFIKLER

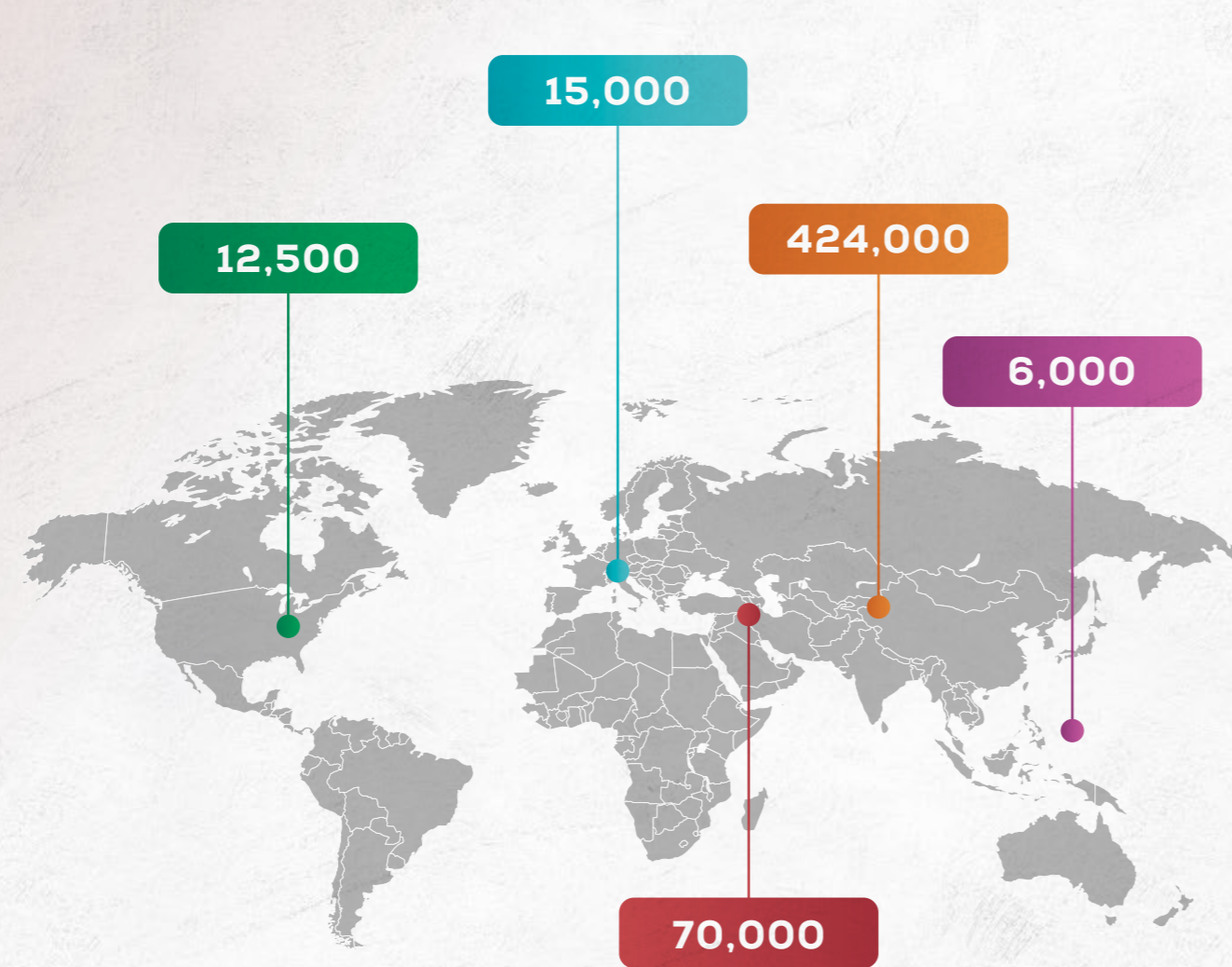
UYGUR DİASPORASI POPÜLASYONU

UYGURLARIN DÜNYA ÜZERİNDEKİ İZLERİ

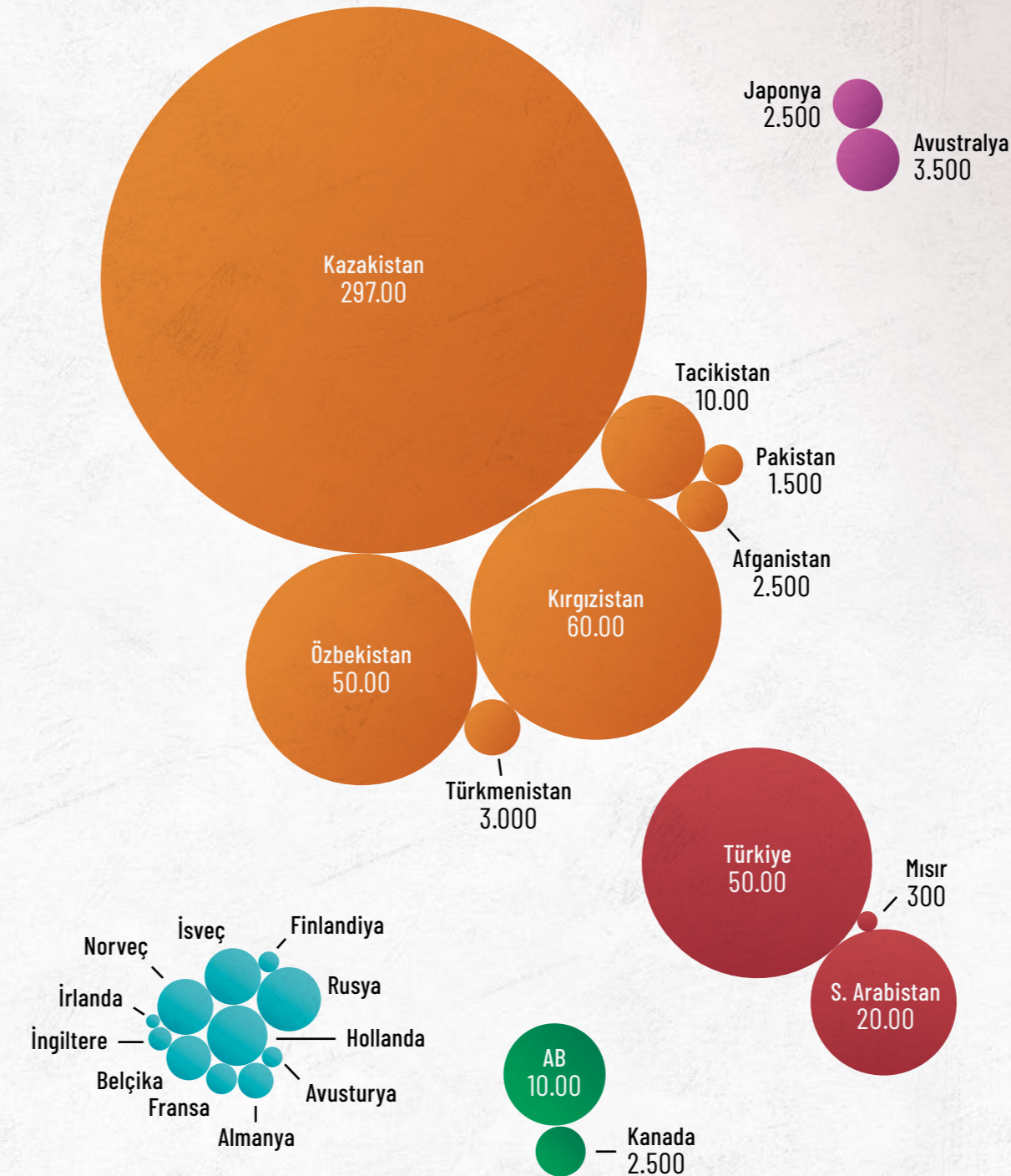
Uygur diasporası popülasyonu, dünyanın farklı bölgelerine yayılmıştır.

Bu harita, Doğu Türkistan dışındaki Uygur nüfusunun dağılımını görselleştirerek, kültürel miraslarını koruma çabalarını ve yeni yaşam alanlarındaki varlıklarını ortaya koymaktadır.

Kaynak: Uyghur Human Rights Project.

- Kuzey Amerika
- Avrupa
- Orta Doğu
- Güney / Orta Asya
- Doğu Asya / Okyanusya

UYGUR DİASPORASI POPÜLASYONU

UYGURLARIN ZORUNLU DAĞILIŞI

Uygur diasporası, Kazakistan, Türkiye, Amerika ülkeleri ve hatta Avustralya gibi dünyanın dört bir yanında yeni kökler salmıştır.

Bu harita, Uygurların geniş coğrafi dağılımını ve kültürel dayanıklılıklarını vurgulamaktadır.

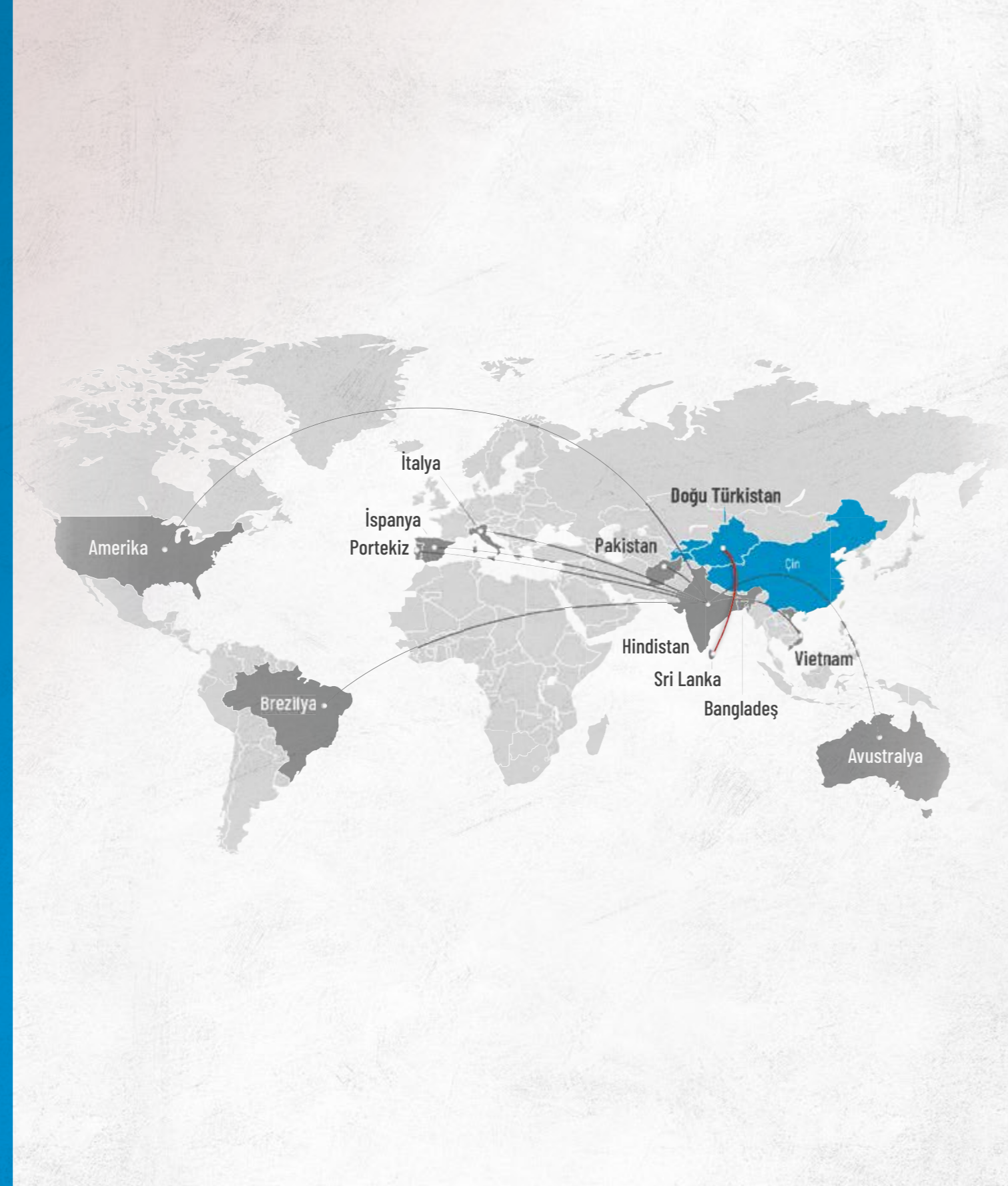
Kaynak: Uyghur Human Rights Project

TEKSTİL SEVKİYATI

UYGUR KÖLE İŞÇİLİĞİNE YAPTIRIM UYGULAYAN ÜLKELERE YAPILAN TEKSTİL SEVKİYATI

Bu çalışmada, bir tekstil holdinginin yan kuruluşlar ve üçüncü taraflar aracılığıyla Uygur köle işçiliğine yaptırım uygulayan ülkelere yaptığı tekstil sevkiyatlarını gösterilmektedir. Bu yöntem, dolaylı ticaret faaliyetlerini ortaya çıkararak yaptırım ihlallerini tespit etmeye olanak tanımaktadır.

Kaynak: Exiger

UNITED NATIONS

ETHR

www.ethrw.org

/ethrw

/ethrworg

/ethrworg

info@ethrw.org

Karagömrük Mah. Sarmaşık Sokak.No: 43/1. Fatih / İstanbul

(0212) 524 69 99